

Mailkorrespondance med Karen Christiansen og Vibeke Huldahl ang. Treacheostomi, Laryngectomi og HME

Fra: Karen Christiansen <karencri@rm.dk>
Sendt: 31. august 2022 14:15
Til: Dorte Bitsch <DORBIT@rm.dk>
Emne: Re: Treacheostomi og Laryngectomi - HME

Hej Dorte
Det ser fint ud. Jeg har ikke yderligere kommentarer.
Hilsen Karen
ØNH, AUH

Fra: Vibeke Huldahl <Vibeke.Huldahl@atosmedical.com>
Sendt: 1. juli 2022 07:02
Til: Louise Krarup Lyngsøe <lly@viborg.dk>; karencri@rm.dk
Cc: Charlotte Jensen <Charlotte.Jensen@STAB.RM.DK>; Dorte Bitsch <DORBIT@rm.dk>
Emne: SV: Treacheostomi og Laryngectomi - HME

Hej Louise,

Jeg synes, det er et fint dokument, I har lavet. Jeg har lavet et par små forslag til korrektioner i det, der omhandler mit primære ansvarsområde (laryngectomi).
I forhold til det første afsnit omkring tracheostomi og tracheal kanyle, så vil jeg lade det være op til Karen, at vurdere, om der mangler noget 😊.

I er velkomne til at vende tilbage, hvis der er noget I er uforstående overfor.

Kh Vibeke Huldahl

Tracheal kanyle

Beskrivelse af produktet:

En trachealkanyle er en kanyle, som er sat ind fra forsiden af halsen, og som skaber en kunstig og fri luftvej. Den består af en yder- og en inderkanyle. Yderkanylen skal udskiftes ca. en gang om måneden i hospitalsregi. Inderkanylen kan tages ud og skal rengøres dagligt. Trachealkanyle findes i sølv, plastik og silikone.

Sammenhæng som produktet indgår i:

En trachealkanyle anvendes af patienter, der har fået foretaget en tracheostomi.

Udstyr og tilbehør:

Fastgøringsbånd/halsbånd, taleventil med og uden HME, "svensk næse", sug, engangssugekatetre, traktealservietter, piberensere til rensning af inderkanylen, beskyttelsescreme mm. er eksempler på udstyr og tilbehør.

Det primære formål med anvendelsen:

Det primære formål med anvendelsen af en trachealkanyle er at sikre en fri luftvej.

Bemærkninger og særlige aftaler

Tale/kommunikation til borgere med en tracheostomi:

Umiddelbart efter operationen isættes en kanyle med indbygget taleventil. Både kanyle og taleventil udleveres af hospitalet

Efter 4 uger kommer patienten til kontrol på hospitalet og her udskiftes kanylen og patienten kan vælge en anden type taleventil. Der er flere forskellige muligheder. Blandt andet en taleventil med indbygget HME, hvilket anbefales af hensyn til opretholdelsen af en god lungesundhed. Taleventilen med indbygget HME udleveres af hospitalet.

Afgørelser fra Ankestyrelsen og Styrelsen for Patientklager

Principafgørelse 44-18 om hjælpemiddel - forbrugsgode - merudgift - sektoransvar - apoteksprodukt – behandlingsredskab

HME (Varme og fugtudveksler)

Beskrivelse af produktet

En HME sidder enten udenpå åbningen (stomaet) i halsen (laryngectomerede) eller i kanylen (tracheostomerede), hvor hele eller dele af vejtrækningen sker igennem. HME'en opvarmer, fugter og filtrerer indåndingsluften. HME'en fastgøres med et plaster, som placeres rundt om stomaet ved de laryngectomerede og i kanylen ved de tracheostomerede.

HME'en betragtes som den "nye næse". Næsens funktion er at fugte, varme og filtrere indåndingsluften.

Der findes forskellige typer HME'er. Nogle HME'er yder mere modstand end andre. Det afhænger af, hvor tætte filterne er. Den model, der bedst opvarmer, fugter og filtrer indåndingsluften, er den model, som er mest tæt i filteret. Det er samtidig den HME, der yder mest modstand, og som kræver flest kræfter at anvende.

Der findes et produkt, der hedder en "svensk næse". Den har samme funktion som en HME, og anvendes af tracheostomerede. – **HME og svensk næse er det samme. Nogle kalder den for svensk næse, andre kalder den for HME**

Der findes HME'er med og uden indbyggede taleventiler. Taleventiler med indbygget HME anvendes til de tracheostomerede.

En HME skal udskiftes mindst én gang i døgnet, og hos nogle borgere flere gange. **(Hvis borger har meget slim, kan det være nødvendigt at anvende flere HMEer dgl)**

Sammenhæng som produktet indgår i

En HME anvendes af patienter, der har fået foretaget en tracheostomi eller en laryngectomi.

De tracheostomerede trækker vejret både igennem næsen og stomaet i halsen. Dog mest igennem stomaet. De kan både anvende en HME og en svensk næse. **(Det er det samme)**

De laryngectomerede trækker kun vejret igennem stomaet i halsen, og de kan kun anvende en HME. Nogle laryngectomerede kan ikke anvende en HME. De kan klare sig uden. **(Alle laryngectomerede kan og bør anvende en HME. Anvender man HME døgnet rundt viser studier at man reducerer slim og hoste signifikant).** Hvis hullet vil lukke sammen, kan der anvendes en tupe. **(Tuben kan også anvendes i perioder, hvis patienten har brug for at aflaste huden omkring stomaet. De kan så anvende tube i stedet for plaster, og HME'en kan sættes fast i tuben.)**

Udstyr og tilbehør

Plastre til fastgørelse af HME'en og stomaservietter til pleje er eksempler på udstyr og tilbehør til en HME.

Det primære formål med anvendelsen

Det primære formål med at anvende en HME (med og uden indbygget taleventil) er at opvarme, fugte og filtrere indåndingsluften for dermed at sikre en god lungesundhed og forebygge slim, hoste og infektioner.

Dette gælder både for laryngectomerede og tracheotomerede patienter.

Bemærkninger og særlige aftaler

Tale/kommunikation for laryngectomerede:

Under operationen fjernes både strube og stemmelæber og der indsættes en stemmeprotese/taleventil i den lille kanal mellem luftrøret og spiserøret enten under operationen eller senere efter 1-2 måneder.

Der er 3 forskellige kommunikationsformer:

Taleventilstemme:

Med stemmeprotesen/taleventilen er det muligt at tale ved at holde en finger for hullet i halsene (stemmeokklusion). På den måde bliver stomaet lukket, udåndingsluften bliver ledt gennem taleventilen og ind i spiserøret. Luften sætter spiserøret og svælget i svingninger, så der opstår lydbølger. Når lydbølgerne forplanter sig op i mundhulen, kan de formes til tale.

Når der anvendes en taleventil med indbygget HME, lukkes stomaet af ved tale med fingerokklusion.

Når fingeren løftes fra HME'en **(hopper den tilbage i den oprindelige position, hvor vejtrækningen) kan vejtrækningen** igen foregå uhindret og indåndingsluften kan opvarmes, fugtes og filtreres.

Vibratorstemme:

Ved hjælp af en elektrisk lyd giver, som holdes ind mod halsen på et blødt sted, sendes vibrationer ind i svælget. Den lyd der dannes, kan bruges til at artikulere på og til at opnå en god og forståelig tale.

Den elektriske lyd giver er et kommunikationshjælpemiddel, der kan udlånes efter serviceloven.

Spiserørsstemme:

Nogle laryngectomerede kan ikke få glæde af en taleventil. De kan i stedet lære at danne spiserørsstemme ved at pumpe eller suge luft ned i den øverste del af spiserøret. Den lyd – kan som ved taleventilstemmen – formes til tale i mundhulen.

Både ved taleventilstemmen og spiserørsstemmen kan stemmen være så lav, at det er nødvendigt at anvende en talevibrator eller stemmeforstærker. Den elektriske lyd giver et kommunikationshjælpemiddel, der kan udlånes efter serviceloven.

Stemmevibrator/talevibrator/stemmeforstærker

Beskrivelse af produktet

Stemmevibratoer/talevibrator/stemmeforstærkere er elektriske lydgivere, der kan omsætte vibrationer og lyde til forståelig tale, og som kan forstærke lyden/talen. Lyden er mekanisk og kan virke fremmed.

Sammenhæng produktet indgår i

De elektriske lydgivere anvendes af patienter, der har fået foretaget en laryngektomi, og som har en svag ventil- eller spiserørsstemme. ***(Det kan være af stor betydning for patienten, at de lærer at bruge en stemme vibrator, selvom de også kan tale v/hj ventilen. De kan blive udsat for, at der sker noget med vævet omkring ventilen, som derfor må fjernes. Hvis patienten ikke mestrer at bruge stemmevibratoren, har de så ingen stemme).***

Udstyr og tilbehør

Batterier, hvis den er ledningsfri

Det primære formål med anvendelsen

Det primære formål med anvendelse af en elektriske lyd giver er afhjælpe en manglende eller nedsat kommunikationsevne.

Vibeke Huldahl
Product Specialist

Fra: Louise Krarup Lyngsøe <lly@viborg.dk>

Sendt: 30. juni 2022 09:21

Til: Vibeke Huldahl <Vibeke.Huldahl@atosmedical.com>; karencri@rm.dk

Cc: Charlotte Jensen <Charlotte.Jensen@STAB.RM.DK>; Dorte Bitsch <DORBIT@rm.dk>

Emne: Tracheostomi og Laryngectomi - HME

Kære Vibeke og Karen

Tak for jeres hjælp til at få styr på, hvilket udstyr og tilbehør, der er behov for til patienter, der har fået foretaget en laryngectomi eller en tracheostomi.

Vi har forsøgt at lave en beskrivelse af en trachealkanyle, HME og lydforstærkere.

Vil I læse det igennem og kommentere. Det er vigtigt, at det står korrekt, og at vi har fået det hele med 😊

På forhånd endnu engang tak for hjælpen

Tracheal kanyle

Beskrivelse af produktet:

En trachealkanyle er en kanyle, som er sat ind fra forsiden af halsen, og som skaber en kunstig og fri luftvej. Den består af en yder- og en inderkanyle. Yderkanylen skal udskiftes ca. en gang om måneden i hospitalsregi. Inderkanylen kan tages ud og skal rengøres dagligt. Trachealkanyles findes i sølv, plastik og silikone.

Sammenhæng som produktet indgår i:

En trachealkanyle anvendes af patienter, der har fået foretaget en tracheostomi.

Udstyr og tilbehør:

Fastgørbånd/halsbånd, taleventil med og uden HME, "svensk næse", sug, engangssugekatetre, traktealservietter, piberensere til rensning af inderkanylen, beskyttelsescreme mm. er eksempler på udstyr og tilbehør.

Det primære formål med anvendelsen:

Det primære formål med anvendelsen af en trachealkanyle er at sikre en fri luftvej.

Bemærkninger og særlige aftaler

Tale/kommunikation til borgere med en tracheostomi:

Umiddelbart efter operationen isættes en kanyle med indbygget taleventil. Både kanyle og taleventil udleveres af hospitalet

Efter 4 uger kommer patienten til kontrol på hospitalet og her udskiftes kanylen og patienten kan vælge en anden type taleventil. Der er flere forskellige muligheder. Blandt andet en taleventil med indbygget HME, hvilket anbefales af hensyn til opretholdelsen af en god lungesundhed. Taleventilen med indbygget HME udleveres af hospitalet.

Afgørelser fra Ankestyrelsen og Styrelsen for Patientklager

Principafgørelse 44-18 om hjælpemiddel - forbrugsgode - merudgift - sektoransvar - apoteksprodukt – behandlingsredskab

HME (Varme og fugtudveksler)

Beskrivelse af produktet

En HME sidder enten udenpå åbningen (stomaet) i halsen (laryngectomerede) eller i kanylen (tracheostomerede), hvor hele eller dele af vejtrækningen sker igennem. HME'en opvarmer, fugter og filtrerer indåndingsluften. HME'en fastgøres med et plaster, som placeres rundt om stomaet ved de laryngectomerede og i kanylen ved de tracheostomerede.

HME'en betragtes som den "nye næse". Næsens funktion er at fugte, varme og filtrere indåndingsluften.

Der findes forskellige typer HME'er. Nogle HME'er yder mere modstand end andre. Det afhænger af, hvor tætte filtrene er. Den model, der bedst opvarmer, fugter og filtrer indåndingsluften, er den model, som er mest tæt i filteret. Det er samtidig den HME, der yder mest modstand, og som kræver flest kræfter at anvende.

Der findes et produkt, der hedder en "svensk næse". Den har samme funktion som en HME, og anvendes af tracheostomerede.

Der findes HME'er med og uden indbyggede taleventiler. Taleventiler med indbygget HME anvendes til de tracheostomerede.

En HME skal udskiftes mindst én gang i døgnet, og hos nogle borgere flere gange.

Sammenhæng som produktet indgår i

En HME anvendes af patienter, der har fået foretaget en tracheostomi eller en laryngectomi.

De tracheostomerede trækker vejret både igennem næsen og stomaet i halsen. Dog mest igennem stomaet. De kan både anvende en HME og en svensk næse.

De laryngectomerede trækker kun vejret igennem stomaet i halsen, og de kan kun anvende en HME. Nogle laryngectomerede kan ikke anvende en HME. De kan klare sig uden. Hvis hullet vil lukke sammen, kan der anvendes en tupe.

Udstyr og tilbehør

Plastre til fastgørelse af HME'en og stomaservietter til pleje er eksempler på udstyr og tilbehør til en HME.

Det primære formål med anvendelsen

Det primære formål med at anvende en HME (med og uden indbygget taleventil) er at opvarme, fugte og filtrere indåndingsluften for dermed at sikre en god lungesundhed og forebygge slim, hoste og infektioner.

Dette gælder både for laryngectomerede og tracheotomerede patienter.

Bemærkninger og særlige aftaler

Tale/kommunikation for laryngectomerede:

Under operationen fjernes både strube og stemmelæber og der indsættes en stemmeprotese/taleventil i den lille kanal mellem luftrøret og spiserøret enten under operationen eller senere efter 1-2 måneder.

Der er 3 forskellige kommunikationsformer:

Taleventilstemme:

Med stemmeprotesen/taleventilen er det muligt at tale ved at holde en finger for hullet i halsene (stemmeokklusion). På den måde bliver stomaet lukket, udåndingsluften bliver ledt gennem taleventilen og ind i spiserøret. Luften sætter spiserøret og svælget i svingninger, så der opstår lydbølger. Når lydbølgerne forplanter sig op i mundhulen, kan de formes til tale.

Når der anvendes en taleventil med indbygget HME, lukkes stomaet af ved tale med fingerokklusion.

Når fingeren løftes fra HME'en hopper den tilbage i den oprindelige position, hvor vejtrækningen kan foregå uhindret og indåndingsluften kan opvarmes, fugtes og filtreres.

Vibratorstemme:

Ved hjælp af en elektrisk lyd giver, som holdes ind mod halsen på et blødt sted, sendes vibrationer ind i svælget. Den lyd der dannes, kan bruges til at artikulere på og til at opnå en god og forståelig tale.

Den elektriske lyd giver er et kommunikationshjælpemiddel, der kan udlånes efter serviceloven.

Spiserørsstemme:

Nogle laryngectomerede kan ikke få glæde af en taleventil. De kan i stedet lære at danne spiserørsstemme ved at pumpe eller suge luft ned i den øverste del af spiserøret. Den lyd – kan som ved taleventilstemmen – formes til tale i mundhulen.

Både ved taleventilstemmen og spiserørsstemmen kan stemmen være så lav, at det er nødvendigt at anvende en talevibrator eller stemmeforstærker. Den elektriske lyd giver er et kommunikationshjælpemiddel, der kan udlånes efter serviceloven.

Stemmevibrator/talevibrator/stemmeforstærker

Beskrivelse af produktet

Stemmevibratores/talevibrator/stemmeforstærkere er elektriske lyd givere, der kan omsætte vibrationer og lyde til forståelig tale, og som kan forstærke lyden/talen. Lyden er mekanisk og kan virke fremmed.

Sammenhæng produktet indgår i

De elektriske lyd givere anvendes af patienter, der har fået foretaget en laryngektomi, og som har en svag ventil- eller spiserørsstemme.

Udstyr og tilbehør

Batterier, hvis den er ledningsfri

Det primære formål med anvendelsen

Det primære formål med anvendelse af en elektriske lyd giver er afhjælpe en manglende eller nedsat kommunikationsevne.

Med venlig hilsen

Louise Krarup Lyngsøe